UDK 371.3
UDK 811.163.42 ISSN 1845-8793 HRVATSKI, XXIV, br. 1, Zagreb, 2026.

Pregledni rad.
Prihvaćen: 21. kolovoza 2026.

METODIČKO DJELO PROF. DR. SC. ZDENKE GUDELJ-VELAGE

Prof. dr. sc. Karol Visinko
Filozofski fakultet
Rijeka

Sažetak: Prof. dr. sc. Zdenka Gudelj-Velaga među najvažnijim je metodičarima u području nastave Hrvatskoga jezika. U ovome se radu prikazuje razvojni put njezina života i djela u razdoblju od 1934. godine, kada je rođena u Poljicama (Imotski), do njezina odlaska u mirovinu početkom 90-ih godina prošloga stoljeća. Rad donosi izbor iz bogatog opusa znanstvene i stručne literature ove hrvatske znanstvenice. Navodi se i njezin tadašnji doprinos popularizaciji nastavnih i izvannastavnih aktivnosti učenika u području hrvatskoga jezika, književnosti i medijske kulture.

Ključne riječi: Zdenka Gudelj-Velaga, metodika, hrvatska znanstvenica

I.

Početkom kolovoza 2026. godine, u krugu obitelji, prijatelja, kolega i bivših studenata, mirno i dostojanstveno ispratili smo prof. dr. sc. Zdenku Gudelj-Velaga na vječni počinak. Ispratili smo je onako kako je ona sama priželjkivala: u tišini, uz molitvu.

II.

Prof. dr. sc. Zdenka Gudelj-Velaga rodila se u Poljicama kod Imotskoga 20. prosinca 1934. godine. Nakon završene osnovne škole u Imotskome završila je gimnaziju u Zadru te studij filologije (tada jugoslavistike te anglistike i rusistike) na Filozofskome fakultetu u Zagrebu i Zadru. Kao profesorica hrvatskoga (tada hrvatskoga ili srpskoga), en-

gleskoga i ruskoga jezika radila je ponajprije od 1956. do 1959. godine u Runovićima (Imotska krajina). U Rijeku je došla 1960. godine. Radila je u dvjema osnovnim školama: u Osnovnoj školi *Turnić* i u Osnovnoj školi *Vladimira Gortana*. Nakon nastavne djelatnosti u školi, preuzela je obveze prosvjetnoga savjetnika za Hrvatski (ili srpski) jezik u tadašnjem Zavodu za školstvo u Rijeci (danas Agencija za odgoj i obrazovanje). U ulozi savjetnika djelovala je od 1965. do 1980. godine u školama primorsko-goranskoga, istarskoga i ličkoga kraja. U tom je razdoblju intenzivno istraživala neposredni rad s učenicima u području jezičnoga i književnoga odgoja i obrazovanja. Zajedno s timovima učitelja/nastavnika proučavala je mogućnosti napredovanja u školskome predmetu Hrvatski (ili srpski) jezik, koji joj je bio i ostao na prvome mjestu, bez obzira na dva strana jezika kojima se dodatno mogla baviti. To potvrđuje njezin znanstveni i stručni opus koji je nastavila razvijati dolaskom na fakultet. Nakon što je dobro ovladala spoznajama o mjestu i ulozi učitelja i nastavnika u svim nastavnim i izvannastavnim sastavnicama predmeta Hrvatski (ili srpski) jezik, 1981. godine zaposlila se na Odsjeku za filologiju Pedagoškoga fakulteta u Rijeci (danas je to Odsjek za kroatistiku riječkoga Filozofskoga fakulteta). Sve do umirovljenja devedesetih godina, redovita profesorica Zdenka Gudelj-Velaga bila je nositeljica kolegija *Metodika nastave hrvatskoga jezika* i kolegija *Hrvatski jezik u višejezičnim zajednicama* te izbornog kolegija *Jezično i scensko stvaralaštvo*.

III.

Usto što je organizirala i vodila brojna stručna usavršavanja za učitelje i nastavnike Hrvatskoga (ili srpskoga) jezika dok je radila kao prosvjetni savjetnik, profesorica Gudelj-Velaga objavila je mnogo znanstvenih i stručnih radova, sudjelovala je u radu nekoliko znanstvenih projekata i svojim je izlaganjima sudjelovala na brojnim domaćim i inozemnim znanstvenim skupovima. U sklopu ovoga teksta objavljujemo izbor iz njezine bogate bibliografije. Osobito se izdvajaju dvije (2) metodičke monografije i dva (2) poglavlja u knjigama te 32 znanstvena rada i 11 udžbenika. Izbor iz njezinih stručnih radova govori o udjelu ove profesorice u različitim oblicima sudjelovanja u procesu učenja i poučavanja

prof. dr. sc. Zdenka Gudelj-Velaga

hrvatskoga jezika. Nije samo pisala i govorila o nastavi hrvatskoga jezika. Svojim je stručnim člancima ulazila u tada sve dostupne medije (tisak, radio i televiziju) promovirajući sadržaje iz dječje književnosti, učeničkoga stvaralaštva u govorenju i pisanju, zavičajnosti i kulturi kao temeljima jezičnoga i književnoga odgoja i obrazovanja. Poticala je ostvarivanje radijskih i televizijskih emisija o jezičnome izražavanju, redovito je pisala osvrte na novoobjavljene knjige za djecu i mladež, uređivala je zbornike učeničkih literarnih i novinarskih radova, neko je vrijeme čak i samostalno uređivala popularni riječki dječji časopis *Galeb*. Važno je prisjetiti se uloge profesorice Gudelj-Velage u uvođenju televizije u škole i afirmaciju dječjega filmskog stvaralaštva. Bila je i članica brojnih povjerenstava kojima su u središtu pozornosti bile stvaralačke aktivnosti djece i mladih. Pritom nikada nije zaboravljala na ulogu učitelja i nastavnika koji su, kako je govorila, najzaslužniji za uspjehe svojih učenika.

Brojne metodičke upute za ostvarivanje sadržaja iz nastave hrvatskoga jezika, književnosti i jezičnoga izražavanja potvrđuju profesoricu Gudelj-Velagu iznimnim praktičarem. Njezina pak živa riječ tijekom ra-

sprava o studentskim javnim (ocjenskim) predavanjima upućivala je na temeljitost, skladnost i učinkovitost svakoga nastavnog sata kojim je potrebno, kako je tumačila, oplemeniti život učenika, pridonijeti odnosu prema materinskome jeziku, školi i društvenoj zajednici.

IV.

Profesorica Gudelj-Velaga je objavila mnogo recenzija stručnih i znanstvenih knjiga, napose onih metodičkih. Tako je široj javnosti predstavljala važnost i vrijednost bavljenja hrvatskim jezikom u stručnome, nastavnom i znanstvenom okruženju. Među tolikim se radovima ipak izdvajaju oni koje studenti, učitelji i nastavnici i danas čitaju jer su posrijedi radovi koji ulaze u trajne izvore hrvatske metodičke literature.

Profesorica Gudelj-Velaga zalagala se za funkcionalnost nastave hrvatskoga jezika kao L_2 (*hrvatskoga kao drugoga jezika*, *kao jezika društvene sredine* – posrijedi je metodički pojam u literaturi koja prethodi današnjoj u kojoj nalazimo pojam *hrvatski kao ini jezik*). Uvijek je isticala kulturološki, kognitivni i nadasve komunikacijski pristup toj nastavi. Postavila je temeljne smjernice za uspostavljanje cjelovite teorije metodike nastave hrvatskoga jezika kao drugoga jezika. To je razvidno u njezinim radovima pripremljenima za stručne skupove učitelja i nastavnika koji su hrvatski jezik predavali u osnovnim školama s talijanskim nastavnim jezikom u Primorsko-goranskoj i Istarskoj županiji te u udžbenicima koje je napisala za potrebe nastave hrvatskoga jezika u specifičnim uvjetima dvojezične škole. Bila je i autorica posebnih nastavnih programa utemeljenima na komunikacijskome pristupu pri učenju hrvatskoga kao drugoga jezika. Osobito se izdvajaju njezini radovi objavljeni u posljednjim dvama destljećima prošloga stoljeća. Na X. slavističkom kongresu u Strugi (1982.) i na Inštitutu za narodnostna vprašanja u Ljubljani (1986.) detaljno je prikazan njezin izvorni znanstveni sustav učenja hrvatskoga kao drugoga jezika. Svjedoci smo njezine upornosti i neumornosti u zahtjevima za specifično strukturiranim nastavnim programima i specifično strukturiranoj udžbeničkoj literaturi koja bi pokrivala područje nastave hrvatskoga jezika, književnosti i medijske kulture. Posljednji njezini radovi nastali su u sklopu znanstvenoistraživačkoga

projekta *Hrvatski jezik u školama s talijanskim nastavnim jezikom* (1991–1993) kojemu je bila glavni istraživač.

Za nastavu Hrvatskoga jezika u hrvatskoj osnovnoj školi ponajviše se bavila zavičajnim govorom učenika i nastavom stvaralačke pismenosti. Na temelju rezultata istraživanja koje je prikazala u svojoj doktorskoj disertaciji, profesorica Gudelj-Velaga sa svojim je studentima i timom učitelja razvijala sustav vježbi za područje jezičnoga izražavanja te je 1990. godine objavila još uvijek aktualnu metodičku monografiju *Nastava stvaralačke pismenosti.*

Metodička monografija *Nastava stvaralačke pismenosti* temelji se na interdisciplinarnome pristupu koji obuhvaća lingvistička, književnoznanstvena, pedagogijska, didaktička i psihologijska učenja. Profesorica Gudelj-Velaga ponajprije temeljito razrađuje uporabu pojma *dječje pisano stvaralaštvo*. Slijede poglavlja u kojima afirmira metodiku nastave stvaralačke pismenosti na predlošku bogate domaće metodičke tradicije i svojih istraživanja. Ističući važnost načela zavičajnosti, motivacije, stvaralaštva i razvojnosti, donosi brojne primjere učeničkih uradaka te poticajne igre i vježbe za razvijanje učeničkoga jezičnog izražavanja s leksičkoga, sintaktičkoga, semantičkoga i stilskoga gledišta. U središtu je pozornosti cjeloviti učenički vezani tekst kao rezultat procesa dugotrajnoga uvježbavanja svih faza procesa pisanja. Svojim teorijskim i empirijskim istraživanjima profesorica Gudelj-Velaga upućuje na učinkovit put stjecanja pismenosti u okružju radosti stvaranja u različitim nastavnim i izvannastavnim aktivnostima. Pritom naglašava ogromnu ulogu učitelja/nastavnika koji i sam stvaralački djeluje u jeziku i putem jezika. Metodičko djelo *Nastava stvaralačke pismenosti* dalo je smjernice novim istraživanjima učeničkoga sastavka. U novije su vrijeme nastala nova djela slične tematike, ali je još uvijek razvidan dug prema lingvometodičkoj interpretaciji učeničkoga teksta o kojoj je prva stručnije progovorila upravo ova autorica. Važno je pratiti razvojni put učenikova pisanja tijekom redovite nastavne prakse, koji se ne tiče samo darovitih pojedinaca. U tome su najveća ulaganja i napori učitelja/nastavnika Hrvatskoga jezika, na što je profesorica Gudelj-Velaga uvijek upozoravala.

V.

Prof. dr. sc. Zdenku Gudelj-Velagu pamtit će mnoge generacije studenata, učitelja, nastavnika i kolega po njezinoj stručnosti, dosljednosti i iskrenosti. Sjećajući se njezinih rasprava, osobito čitajući njezine radove, pojasnit će se mnogima koji tek ulaze u područje našega predmeta da su prošlost, sadašnjost i budućnost finim tkanjem čvrsto povezane. To nas oslobađa otpora i nesigurnosti te omogućava sretno napredovanje.

Hvala prof. dr. sc. Zdenki Gudelj-Velagi za sve što je učinila za učenje i poučavanje hrvatskoga jezika u školi i za razvijanje važnosti i vrijednosti hrvatskoga jezika u našoj društvenoj zajednici.

VI.

IZBOR IZ BIBLIOGRAFIJE PROF. DR. SC. ZDENKE GUDELJ-VELAGE

KNJIGE:

1. UČINAK RAZLIČITIH IZVORA ZNANJA U NASTAVI HRVATSKOG ILI SRPSKOG JEZIKA, Zavod za prosvjetno-pedagošku službu, Rijeka, 1979.
2. NASTAVA STVARALAČKE PISMENOSTI, Školska knjiga, Zagreb, 1990.

POGLAVLJA U KNJIGAMA:

1. RAD NA USAVRŠAVANJU OPISA I METODE ISPRAVLJANJA, u knjizi OPISIVANJE, uredio Zvonimir Diklić, Svjetlost, Sarajevo, 1977, 211–228.
2. KAKO OSNOVNOŠKOLCI UPOZNAVAJU VLADIMIRA NAZORA, u knjizi NAZOROVO STVARALAŠTVO ZA DJECU, priredio Ivo Zalar, Školska knjiga, Zagreb, 1979, 117–130.

ZNANSTVENI RADOVI:

1. NAZOROVA BIOGRAFIJA U OSNOVNOJ ŠKOLI, Suvremena metodika nastave hrvatskog ili srpskog jezika, Zagreb, 1976, 111–116.
2. KAKO OSNOVNOŠKOLCI UPOZNAVAJU PISCA NA PRIMJERU ZASTUPLJENOSTI DJELA U PROGRAMU I UDŽBENIKU, Život i škola, Osijek, 1976, 7/8, 338–399.

3. KAKO OSNOVNOŠKOLCI UPOZNAVAJU VLADIMIRA NAZORA, Život i škola, Osijek, 1977, 1/2, 38–48.

4. JEZIK KOMUNIKACIJE I JEZIK STVARALAŠTVA, Umjetnost i dijete, Zagreb, 1981, 74, 43–48.

5. POGLED U DJEČJE PISANO STVARALAŠTVO, Umjetnost i dijete, Zagreb, 1981, 76/77, 74–81.

6. LINGVISTIČKATA I METODSKATA ZASNOVANOST PO NEMAJČIN JAZIK VO OSNOVNITE UČILIŠTA NA JAZICITE NA NARODNOSTITE, Literaturen zbor, Skopje, 1983, 109–114.

7. LEKSIKOLOŠKATA OSNOVA NA UČENJETO NA VTORIOT JAZIK, Literaturen zbor, Skopje, 1984, 45–51.

8. LEKSIKOLOŠKA OSNOVA UČENJA DRUGOGA JEZIKA, u zborniku „Dvojezičnost – individualne in družbene razsežnosti", Društvo za uporabno jezikoslovje SR Slovenije, Ljubljana, 1984, 295–300.

9. PRILOG ODREĐIVANJU POJMA „DJEČJE PISANO STVARALAŠTVO", u zborniku „Pitanja elementarne pismenosti", Institut za eksperimentalnu fonetiku i patologiju govora, Beograd, 1984, 148–156.

10. DOMETI EKSPERIMENTALNOG ISTRAŽIVANJA U PODRUČJU STVARALAČKE UPOTREBE JEZIKA KOD UČENIKA OSNOVNE ŠKOLE, Zbornik 18, Institut za pedagoška istraživanja, Beograd, 1985, 259–268.

11. SOCIOLINGVISTIKA I METODIKA, Suvremena metodika nastave hrvatskog ili srpskog jezika, Zagreb, 198, 2/3, 105–109.

12. METODIČKO PROJICIRANJE TEKSTA, Život i škola, Osijek, 1986, 4, 329–342.

13. SASTAVAK S GLEDIŠTA INTERDISCIPLINARNOSTI METODIČKE TEORIJE, Život i škola, Osijek, 1986, 5, 433–441.

14. SOCIOLINGUISTIC CONDITIONING AND SOCIOLINGUISTIC CONSEQUENCES OF SECOND LANGUAGE LEARNING: EXAMPLE OF THE ELEMENTARY-SCHOOL TEACHING OF CROATIAN OR SERBIAN LANGUAGE CONDUCTED IN LANGUAGES OF THE NATIONALITIES WITHIN THE CONFINES OF SOCIALIST REPUBLIC OF CROATIA, Rasprave in gradivo 18, Inštitut za narodnostna vprašanja, Ljubljana, 1986, 150–157.

15. POGLED NA ODNOSE LINGVISTIKE I METODIKE U POSTIZANJU BILINGVALNOSTI KAD JE PREDMET UČENJA HRVATSKI ILI SRPSKI JEZIK, u zborniku „Nastava srpsko-hrvatskog jezika kao stranog", Beograd, Institut za strane jezike, 1986, 26–36.

16. SOCIOLINGVISTIKA I METODIKA, u zborniku „Metodika u sustavu znanosti i obrazovanja", Institut za pedagoška istraživanja Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zgrebu i NIRO „Školske novine", Zagreb, 1986, 143–149.

17. TEORIJSKA UTEMELJENOST NASTAVNOG PROGRAMA DRUGOG JEZIKA NA PRIMJERU NASTAVNOGA PROGRAMA HRVATSKOG ILI SRPSKOG JEZIKA KAO L2, Zbornik 20, Institut za pedagoška istraživanja, Beograd, 1987, 146–153.

18. DJEČJE PISANO STVARALAŠTVO S ISHODIŠTEM U PJESMAMA DRAGE GERVAISA, Dometi, Rijeka, 1987, 7/9, 641–650.

19. SASTAVAK S GLEDIŠTA INTERDISCIPLINARNOSTI METODIČKE TEORIJE, II. dio, Život i škola, Osijek, 1987, 1, 37–44.

20. ZAVIČAJNI JEZIK UČENIKA I JEZIČNI ODGOJ I OBRAZOVANJE, Dometi, Rijeka, 1988, 5/6, 258–269.

21. O PROCESUALNOSTI JEZIČNOG ODGOJA I OBRAZOVANJA (u suautorstvu s Karol Visinko), Suvremena metodika nastave hrvatskog ili srpskog jezika, Zagreb, 1988, 4, 252–261.

22. SLUŠANJE KAO NASTAVNI SADRŽAJ U NASTAVI HRVATSKOG ILI SRPSKOG JEZIKA KAO L2 (u suautorstvu s Karol Visinko), u zborniku „Uporabno jezikoslovje", V. kongres Zveze društev za uporabno jezikoslovje Jugoslavije, Ljubljana, 1989, 437–442.

23. METODIČKA UTEMELJENOST NASTAVE NEMATERINSKOG JEZIKA U JUGOSLAVIJI, Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, zbornik radova „Živi jezici", Novi Sad, 1990, 117–124.

24. METODIČKA UTEMELJENOST NASTAVE NEMATERINSKIH JEZIKA U JUGOSLAVIJI, Suvremena metodika nastave hrvatskog ili srpskog jezika, Zagreb, god. XV, 1990, br. 3, 106–112.

25. PRISTUPI UČENJU HRVATSKOGA KAO DRUGOGA JEZIKA U DOMOVINI, Fluminensia, Rijeka, 1991, br. 1–2, 185–200.

26. PRILOG METODIČKOME VREDNOVANJU ROMANA *GOSPOĐA SABINA* EUGENA KUMIČIĆA, Suvremena metodika nastave hrvatskoga jezika, Zagreb, 1992, 4, 176–182.

27. UČENIČKI ODZIVI BALOGOVOM TEKSTU (u suautorstvu s Karol Visinko), Suvremena metodika nastave hrvatskog jezika, vol. 17, 1992, 2/3, 94–106.

28. UČENIČKI RJEČNIK (u suautorstvu s Karol Visinko), u zborniku „Rječnik i društvo", HAZU, Zagreb, 1993, 111–119.

29. IDIOMATSKA RASLOJENOST RIJEČKE KOMUNIKACIJSKE PRAKSE, Rijeka, 1994, 2, 119–238.

30. JEZIK I NASTAVA, u zborniku „Riječki filološki dani", Pedagoški fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 1996, 237–246.

31. UVJETOVANOSTI ŠKOLSKE I JEZIČNE PRAKSE IDIOMATSKIM OSOBITOSTIMA JEZIČNE ZAJEDNICE, Hrvatski dijalektološki zbornik, HAZU, Zagreb, 1997, 27–43.

32. DJELO VIKTORA CARA EMINA U NASTAVI, Književna Rijeka, časopis za književnost i prosudbe o književnosti, br. 3., Rijeka, 1997, 57–64.

UDŽBENICI:

1. HRVATSKI ILI SRPSKI JEZIK U ŠKOLAMA NARODNOSTI U SR HRVATSKOJ ZA 3. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE, Školska knjiga, Zagreb, 1973.

2. HRVATSKI ILI SRPSKI JEZIK U ŠKOLAMA NARODNOSTI U SR HRVATSKOJ ZA 4. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE, Školska knjiga, Zagreb, 1973.

3. VJEŽBENICA U NASTAVI HRVATSKOG ILI SRPSKOG JEZIKA ZA 5. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE NA JEZICIMA NARODNOSTI, Edit, Rijeka, 1979.

4. INCONTRI, Antologia delle letterature della Jugoslavia per le classi VII e VIII della scuola elementare (čitanka), Edit, Rijeka, 1977.

5. HRVATSKI ILI SRPSKI JEZIK U ŠKOLAMA TALIJANSKE NARODNOSTI U SR HRVATSKOJ ZA 3. RAZRED /11. izdanje/, Edit, Rijeka, 1983.

6. HRVATSKI ILI SRPSKI JEZIK U ŠKOLAMA TALIJANSKE NARODNOSTI U SR HRVATSKOJ ZA 4. RAZRED /11. izdanje/, Edit, Rijeka, 1984.

7. HRVATSKI JEZIK ZA IV. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE S TALIJANSKIM NASTAVNIM JEZIKOM /11. promijenjeno i dopunjeno izdanje/, Edit, Rijeka, 1991.

8. HRVATSKI JEZIK ZA 5. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE S TALIJANSKIM NASTAVNIM JEZIKOM /11. promijenjeno izdanje/, Edit, Rijeka, 1992.

9. HRVATSKI JEZIK ZA 3. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE S TALIJANSKIM NASTAVNIM JEZIKOM, Edit, Rijeka, 1992.

10. HRVATSKI JEZIK ZA 2. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE S TALIJANSKIM NASTAVNIM JEZIKOM, Edit, Rijeka, 1993.

11. HRVATSKI JEZIK ZA 2. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE S TALIJANSKIM NASTAVNIM JEZIKOM, zbirka zadataka, Edit, Rijeka, 1993.

STRUČNI RADOVI:

1. LIRIKA JURE KAŠTELANA, Riječka revija, Rijeka, 1966, 8/9, 713–738.

2. TRI GOVORNE VJEŽBE, Život i škola, Osijek, 1968, 7/8, 389–399.

3. EMISIJA POVIJESTI U NASTAVI KNJIŽEVNOSTI, Školske novine, 1969, 20.

4. USMENO I PISMENO IZRAŽAVANJE U TREĆEM I ČETVRTOM RAZREDU OSNOVNE ŠKOLE, Život i škola, Osijek, 1973, izvanredni broj, 321.

5. SURADNJA UČENIKA I NASTAVNIKA, Školske novine, 1975, 40.

6. BRANKO ĆOPIĆ: *BOSONOGO DJETINJSTVO*, Školske novine, 1975.

7. VLADIMIR NAZOR: *VELI JOŽE*, Školske novine, 1975, 42.

8. ŠTO ĆE ČITATI SREDNJOŠKOLCI („Dobra knjiga”, 1. kolo), Školska knjiga, Zagreb, 1975, 18–19.

9. PRISUTNOST NAČELA ZAVIČAJNOSTI U NASTAVI HRVATSKOG ILI SRPSKOG JEZIKA I SLOBODNIM AKTIVNOSTIMA OSNOVNIH ŠKOLA RIJEČKE REGIJE, u zborniku „Zavičajna književnost u nastavi”, Čakavski sabor, Žminj, 1975, 87–94.

10. KAKO POMOĆI UČENICIMA DA BOLJE OPISUJU, Život i škola, Osijek, 1976, 3/4, 146–156.

11. JOSIP BARKOVIĆ: *ZELENI DJEČAK* I IVAN KUŠAN: *ZAGONETNI DJEČAK*, Školske novine, 1976, 1/2.

12. NEPRESUŠNI IZVOR NADAHNUĆA (Aktualizacija nastave u povodu 100. obljetnice rođenja Vladimira Nazora), Školske novine, 1976, 24.

13. U TVOJIM PJESMAMA JE TVOJ LIK (učeničko pisano stvaralaštvo o Vladimiru Nazoru), Školske novine, 1976, 24.

14. UNA FIDUCIA CORRISPOSTA, Scuola Nostra, Fiume, 1978, 8/9, 29–34.

15. EPSKE NARODNE PJESME U PETOM RAZREDU OSNOVNE ŠKOLE, Život i škola, Osijek, 1979, 7/8, 409–414.

16. KAKO AKTUALIZIRATI NASTAVU HRVATSKOG ILI SRPSKOG JEZIKA, Školske novine, 1979, 7.

17. NOR I DJEČJE PISANO STVARALAŠTVO, Suvremena metodika nastave hrvatskog ili srpskog jezika, Zagreb, 1979, 4, 330–334.

18. PRIMJER INTERAKCIJE PREDMETNIH PODRUČJA U RADU S KNJIŽEVNIM TEKSTOM U V RAZREDU OSNOVNE ŠKOLE, Školski vjesnik, Split, 1979, 3, 213–218.

19. ELEMENT-FILM KAO SREDSTVO MOTIVACIJE U NASTAVI IZRAŽAVANJA, u zborniku „Metodičke osnove za primjenu filma u nastavi", knjiga IV., Filmoteka 16, Zagreb, 1981, 131–139.

20. ELEMENT-FILM U FUNKCIJI UVOĐENJA ZNANSTVENOG POJMA, u zborniku „Metodičke osnove za primjenu filma u nastavi", knjiga IV., Filmoteka 16, Zagreb, 1981, 96–112.

21. NAČELO ZAVIČAJNOSTI U NASTAVI HRVATSKOG ILI SRPSKOG JEZIKA U OSNOVNOJ ŠKOLI, u zborniku „Zavičajno i dijalektalno u pisanom izražavanju učenika osnovnih škola", Zavod za prosvjetno-pedagošku službu ZO Gospić i Rijeka, Rijeka-Novalja, 1981, 5–11.

22. PRIMJERI KORELACIJSKOG I INTERMEDIJSKOG PRISTUPA ELEMENT-FILMU U NASTAVI HRVATSKOG ILI SRPSKOG JEZIKA, u zborniku „Metodičke osnove za primjenu filma u nastavi", knjiga V., Filmoteka 16, Zagreb, 1982, 72–91.

23. ŠKOLSKA KNJIŽNICA U FUNKCIJI SUPROTSTAVLJANJA ŠKOLE ŠUNDU, u zborniku „Bibliotečno-informacijski centar kao faktor unapređivanja odgojno-obrazovnog procesa u organizacijama odgoja i obrazovanja", Društvo bibliotekara Rijeka, Rijeka, 1982, 133–138.

24. MOTIVIRANJE NASTAVNIKA ZA STRUČNO USAVRŠAVANJE, u zborniku „Permanentno obrazovanje i usavršavanje nastavnika", Pedagoški fakultet u Rijeci, Rijeka, 1982, 135–141.

25. KAKO POVEĆATI PRODUKTIVNOSTI NASTAVNIKA, Školske novine, 1979, 26.

26. UČENIČKI ŠKOLSKI LIST DANAS, Život i škola, Osijek, 1982, 4, 422–428.

27. METODIČKE UPUTE ZA INTERPRETACIJU UDŽBENIČKIH JEDINICA „RAZLIČITOST STILOVA" I „SKLAD SADRŽAJA I STILA", Suvremena metodika nastave hrvatskog ili srpskog jezika, Zagreb, 1982, 3, 160–164.

28. PRILOG USPOSTAVLJANJU METODIČKOGA SUSTAVA NASTAVE NEMATERINSKOGA JEZIKA U OSNOVNIM ŠKOLAMA NA JEZICIMA NARODNOSTI, Obrazovanje i rad, Zagreb, 1983, 2, 11–17.

29. UPUTE ZA INTERPRETACIJU UDŽBENIČKIH JEDINICA „IZRICANJE ATRIBUTA" I „PRIKAZ", Suvremena metodika nastave hrvatskog ili srpskog jezika, Zagreb, 1983, 1, 36–42.

30. OSPOSOBLJAVANJE NASTAVNIKA HRVATSKOG ILI SRPSKOG JEZIKA U OSNOVNIM ŠKOLAMA NA JEZICIMA NARODNOSTI, Suvremena metodika nastave hrvatskog ili srpskog jezika, Zagreb, 1983, 3/4, 138–143.

31. INTERPRETACIJA UDŽBENIČKE JEDINICE „KOMPOZICIJA PRIČE" U OSMOM RAZREDU OSNOVNE ŠKOLE, Suvremena metodika nastave hrvatskog ili srpskog jezika, Zagreb, 1984, 1/2, 45–47.

32. OSPOSOBLJAVANJE NASTAVNIKA HRVATSKOG ILI SRPSKOG JEZIKA U OSNOVNIM ŠKOLAMA NA JEZICIMA NARODNOSTI ZA POSAO KOJI OBAVLJAJU, u zborniku „Problemi odgojno-obrazovnog područja jezika i umjetnosti i osposobljavanje nastavnika", Pedagoški fakultet, Rijeka, 1984, 123–128.

33. POGLED U PROCES STJECANJA PISMENOSTI, u zborniku „Pitanja elementarne pismenosti", Institut za eksperimentalnu fonetiku i patologiju govora, Beograd, 1984, 141–147.

34. KOGA ILI ŠTO VREDNOVATI U DJEČJEM TEKSTU, u zborniku „Vrednovanje dječjeg umjetničkog izražavanja", Jugoslavenski festival djeteta, Šibenik, 1984, 58–67.

35. UČENIK KAO RECIPIJENT, POTENCIJALNI I STVARNI AUTOR TEKSTA S PEJZAŽNOM MOTIVIKOM, u zborniku „Zbornik stručnih radova o dječjem pisa-

nom izražavanju", Zavod za prosvjetno-pedagošku službu ZO Gospić i Rijeka, Rijeka-Novalja, 1984, 126–133.

36. HUMOR U DJEČJEM PISANOM STVARALAŠTVU S GLEDIŠTA NAČELA ZAVIČAJNOSTI, u zborniku „Zbornik stručnih radova o dječjem pisanom izražavanju", Zavod za prosvjetno Pedagošku službu ZO Gospić i Rijeka, Rijeka-Novalja, 1984, 26–31.

37. O KIČU I KIČERSKOM U OSNOVNOŠKOLAČKOM PISANJU O LJUBAVI, u zborniku „Zbornik stručnih radova o dječjem pisanom izražavanju", Zavod za prosvjetno-pedagošku službu ZO Gospić i Rijeka, Rijeka-Novalja, 1984, 61–68.

38. O UČENIKOVOM GOVORU I NASTAVI HRVATSKOG ILI SRPSKOG JEZIKA, u zborniku „Mogućnosti integracije i korelacije u jezično-umjetničkom području", Zavod za prosvjetno-pedagošku službu ZO Gospić i Rijeka, Rijeka-Novalja, 1985, 33–37.

39. NASTAVNIKOV GOVOR, u zborniku „Nastavnik u samoupravnoj školi i društvenoj sredini", Pedagoški fakultet u Rijeci, Rijeka, 1985, 241–246.

40. O MOTIVACIJI ZA STVARALAŠTVO U JEZIČNO-UMJETNIČKOM ODGOJNO-OBRAZOVNOM PODRUČJU S POSEBNIM OBZIROM NA JEZIČNO STVARALAŠTVO, u zborniku „Motivacija djece i omladine na stvaralaštvo u jezično-umjetničkom odgojno-obrazovnom području", Zavod za prosvjetno-pedagošku službu ZO Gospić i Rijeka, Rijeka-Novalja, 1986, 11–19.

41. O SUODNOSU GOVORENJA I PISANJA, Suvremena metodika nastave hrvatskog ili srpskog jezika, Zagreb, 1986, 2/3, 70–74.

42. DJEČJI FILM DANAS, Bilten Kino saveza Hrvatske, Zagreb, 1986, 5, 23–28.

43. KOMUNIKACIJSKI ASPEKT OBRAZOVNE TEHNOLOGIJE, u zborniku „Suvremena obrazovna tehnologija", Pedagoški fakultet u Rijeci, Rijeka, 1988, 14–21.

PRILOZI U DJEČJEMU TISKU, NA RADIJU I TELEVIZIJI:

1. Više od 50 metodičkih priloga objavljenih u časopisu Televizija u školi u razdoblju od 1968. do 1975. godine (primjerice tijekom školske 1973./74. godine objavila je metodičke priloge uz cikluse: Hrvatski putopisci; Usmeno i pismeno izražavanje; Narodna književnost; Suvremeni pisci).
2. Autorica je tjednih radijskih emisija na Radio Rijeci za područje dječjega pisanog stvaralaštva i književnosti za djecu (od 1963. do 1965. godine).
3. U programu školske televizije (TV Zagreb) sudjeluje u obrazovnim emisijama iz područja jezičnoga izražavanja za učenike osnovne škole (od 1973. do 1976. godine).
4. Redovito sudjelovala prikazima dječjih knjiga u popularnom dječjem časopisu Galeb koji je izlazio u Rijeci od 1959. do 1990. godine (nakon stanke počeo je ponovno izlaziti 1993. godine, ali se ubrzo ugasio). Neko je vrijeme taj časopis i uređivala.

THE WORK OF PROFESSOR ZDENKA GUDELJ-VELAGA IN CROATIAN LANGUAGE TEACHING METHODOLOGY

ABSTRACT

Professor Zdenka Gudelj-Velaga, PhD, is one of the most prominent scholars in the field of Croatian language teaching methodology. This paper traces the development of her life and work from 1934, when she was born in Poljica near Imotski, to her retirement in the early 1990s. It presents a selection from the extensive body of scholarly and professional publications produced by this Croatian scholar. The paper also highlights her contribution at the time to promoting students' curricular and extracurricular activities in the fields of the Croatian language, literature and media culture.

Keywords: Zdenka Gudelj-Velaga; teaching methodology; Croatian scholar